

The background of the cover is decorated with several large, abstract, organic shapes in four colors: blue, green, purple, and orange. A large blue shape is at the top left, a green shape is at the top right, a purple shape is in the middle right, and a large orange shape is at the bottom left. Other smaller shapes of these colors are scattered around the text.

Årsberättelse Skånes folkhögskolor

2020

Text:

Skånes folkhögskolor i samverkan

Form och Layout:

Hanne Bergqvist & Sally Engström Apelmo

Innehållsförteckning

4	Starkt år för folkhögskolorna i Skåne – trots pandemin	26	Yrkeskurser Deltagarberättelser Rektorsberättelser
6	Folkhögskola – en viktig resurs för Skånes utveckling	29	Korta kurser Rektorsberättelser
7	Visste du att Skånes folkhögskolor...	31	SMF – Studiemotiverande folkhögskolekurs Deltagarberättelser Rektorsberättelser
8	En unik utbildningsform	34	Etableringskurs Deltagarberättelser Rektorsberättelser
10	Folkhögskolorna i Skåne	37	Svenska från dag ett Rektorsberättelser
12	Folkhögskolorna i Skåne satsar på yrkesutbildning	39	SFI på folkhögskola Deltagarberättelser Rektorsberättelser
13	Skånes 18 folkhögskolor	42	Utbildningskedjan
14	Hur finansieras en folkhögskola	45	Fakta om Skånes folkhögskolor 2020
16	Regionbidragets utveckling 2018-2020		
17	Kursutbud och deltagarantal 2020		
18	Allmän kurs Deltagarberättelser Rektorsberättelse		
22	Särskild kurs Deltagarberättelser Rektorsberättelser		

Starkt år för folkhögskolorna i Skåne – trots pandemin

2020 var ett speciellt år också för folkhögskolorna i Skåne. Folkhögskolans profil och unika roll i utbildningssystemet är att ge våra deltagare kunskap och bildning i en socialt inkluderande miljö. För oss är mötet mellan våra deltagare och deras gemensamma demokratiska inflytande över sina studier centralt.

Pandemin en stor utmaning

Pandemin har under 2020 tvingat våra folkhögskolor att lägga om huvuddelen av undervisningen till distans- och fjärrundervisning. Det har varit en stor utmaning både för våra deltagare och medarbetare att då upprätthålla folkhögskolans själ. De flesta av våra deltagare söker sig till folkhögskolan just för kamratskap och den nära miljön både mellan deltagare och mellan deltagare och medarbetare vilket är just det som distansundervisning har svårt att uppnå.

Ett år med utvecklingskraft

Trots detta har 2020 varit ett starkt år för folkhögskolorna i Skåne. Året har präglats av stark utvecklingskraft. En lång rad nya utbildningar har utvecklats och startat upp. Det gäller inte minst nya yrkesutbildningar. Här har Region Skånes stöd för utveckling av nya yrkesutbildning varit viktigt. Folkhögskolans flexibilitet och frihet ger oss unika möjligheter att snabbt utveckla nya kurser och vara innovativa.

Folkhögskolans kompetens och möjligheter har efterfrågats mer än någonsin under 2020. Vi har haft fler sökande än någonsin tidigare och även 2020 ökat vår verksamhet och antalet studerande. Detta är delvis ett resultat av att staten till följd av pandemin utökat antalet platser på folkhögskolan. Men även utöver de extra platserna har Skånes folkhögskolor, trots i stort oförändrade resurser, lyckats växa.

Vi kan och vill mer

Men vi kan och vill mer. När Skåne nu står inför en nystart efter pandemin är utbildning och omskolning centralt. Många av Skånes medborgare har blivit av med jobben och de med kort utbildning drabbas hårdast. Folkhögskolan är en unik utbildningsform som gett många av våra deltagare möjlighet till en nystart i livet som andra utbildningsformer inte kunnat erbjuda. Vi är övertygade om att vi kan göra mer för Skånes utveckling om vi ges förutsättningar. Region Skåne och Skånes politiker har här ett stort ansvar att ta tillvara den utsträckt hand för samverkan som folkhögskolorna i Skåne erbjuder.

Syftet med årsberättelsen

I denna årsberättelse vill vi ge politiker och allmänhet en samlad bild av verksamheten på Skånes 18 folkhögskolor. Verksamheten vid Skånes folkhögskolor är omfattande och mångfasetterad. Det är därför inte möjligt att ge en fullständig redovisning av all verksamhet. Årsberättelsen inleds med en översiktlig beskrivning av folkhögskolan som utbildningsform och folkhögskolornas betydelse för utvecklingen av Skåne.

Fakta och statistik varvas med exempel på verksamheter ute på folkhögskolorna från några rektorer på Skånes folkhögskolor. Dessutom har vi hämtat citat med korta berättelser från deltagare från olika folkhögskolor i Skåne för att visa på vad folkhögskolan betyder för enskilda deltagares utveckling.

Leif Nordin

Ordförande Skånes folkhögskolor i samverkan

Syftet med statens stöd till folkbildningen är att:

- Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin.
- Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.
- Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället.
- Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Folkhögskola – en viktig resurs för Skånes utveckling

Folkhögskolan bidrar på en rad områden till Region Skånes utveckling. Det handlar om kompetensförsörjning i bred betydelse. Skånes 18 folkhögskolor erbjuder nya vägar till studier eller arbete och utgör ett viktigt alternativ till övriga utbildningssystemet.

Genom en friare pedagogik och hög grad av individanpassad undervisning utifrån deltagarnas förutsättningar har folkhögskolan visat att den kan fånga upp personer med kort utbildningsbakgrund och som haft svårt att hitta sin väg i andra utbildningar. Folkhögskolan bidrar till att utjämna utbildningsklyftor i samhället. För Skånes del är detta särskilt betydelsefullt då Skåne alltjämt har den lägsta sysselsättningsgraden i riket. Skånes 18 folkhögskolor med 15 filialer finns spridda över hela Skåne och inte minst i områden och på orter med låg utbildningsnivå utgör folkhögskolorna en viktig resurs för att stärka Skånes tillväxtkraft.

Folkhögskolan - en del i det livslånga lärandet

Med folkhögskolornas breda kursutbud och en mångfald av profiler och spetskompetenser erbjuder folkhögskolan också utvecklingsmöjligheter och stärker möjligheterna till livslångt lärande för vuxna oavsett var de befinner sig i livet. Genom folkhögskolans frihet och flexibilitet utvecklas nya utbildningar som möter arbetsmarknadens och individens behov. Folkhögskolorna är därmed en del av en effektiv regional kompetensförsörjning i Skåne.

Folkhögskolan – bidrar till livskraftigt kulturliv

Med folkhögskolans estetiska utbildningar och öppna kulturutbud bidrar folkhögskolorna både till kompetens-

försörjningen för de kulturella näringarna och till ett rikare och livskraftigare kulturliv i hela Skåne. I folkhögskolan får grupper som tidigare i mindre utsträckning deltagit i kulturlivet möjlighet att utöva och ta del av kultur. Folkhögskolan bidrar därmed till ökad delaktighet och medskapande men också till en breddad rekrytering till de estetiska högre utbildningarna och till att nya grupper kommer in i det professionella kulturlivet.

Folkhögskolan - stärker framtidstro och livskvalité

Folkhögskolorna erbjuder möjligheter för högre medborgerlig bildning, ökat deltagande i samhällsdebatten och en plattform för fortsatta studier. Folkhögskolan har en särskild förmåga att bryta utanförskap, stärka människors självkänsla och skapa sammanhang och nätverk åt deltagarna. I folkhögskolan möts en mångfald av idéer och intressen. Det finns flera olika utbildningar med olika inriktningar, på olika nivåer och för flera olika målgrupper. Folkhögskolorna blir en mötesplats för människor med olika ålder, bakgrund och behov. Därmed bidrar folkhögskolan också till att stärka framtidstro och livskvalitet i Skåne.

Folkhögskolan – en unik mötesplats

Då folkhögskolorna utgör en unik mötesplats för deltagarna, såväl som en plattform för utbildning, bildning och kultur, spelar de en betydande roll för utvecklingen av Skåne. De har en unik position att medverka till att lösa Skånes gemensamma utmaningar och utgör därmed en viktig del i regionens arbete med att förverkliga *"Det öppna Skåne 2030 - Skånes regionala utvecklingsstrategi"* och den *"Den Regionala kulturplanen för Skåne 2021–2024"*

Visste du att Skånes folkhögskolor 2018*...

Bidrog till Skånes ekonomi genom:

1000

årsanställda

1000

milj. kronor i omsättning

450

milj. kronor i statsbidrag

420

milj. kronor i studiemedel
från kursdeltagarna

* Saknas jämförbara siffror för 2020 på grund av pandemin

En unik utbildningsform

Det finns 154 folkhögskolor i Sverige. Av dessa är 112 ägda av idéburna organisationer och resterande 42 offentligt ägda. Utöver det finns 178 filialer, som är utlokaliserad verksamhet utanför huvudfolk högskolan.

Under 2020 studerade närmare 60 000 unika deltagare på en folkhögskola i Sverige. Till det kommer ytterligare ca 30 000 deltagarna på kortkurser och i uppdragsutbildning från Arbetsförmedlingen. Någon rättvisande nationell statistik över antalet som studerar SFI på folkhögskola finns inte men uppskattningsvis uppgick de till minst 10 000 individer under 2020. Sammantaget studerade därmed ca 100 000 deltagare vid en folkhögskola under 2020.

Rätt att ge behörighet

Folkhögskolan är en unik utbildningsform som inte har sin motsvarighet någon annanstans i världen. Folkhögskolor finns visserligen i en del andra länder, särskilt i Norden, men inte med samma erkännande som en del i det samlade utbildningssystemet som Sverige. Folkhögskolan är fri från statlig styrning. Folkhögskolan står inte, i sin ordinarie verksamhet, under statlig tillsyn och är inte skyldig att följa nationellt fastställda kursplaner. Varje skolas styrelse beslutar om inriktning, profil, kursutbud och kursplaner. Folkhögskolan omfattas inte av nationella

prov och där ges inte betyg. Samtidigt är folkhögskolan erkänd av staten att motsvara övriga offentliga utbildningsväsendet och har därmed rätt att utfärda behörighet såväl på grundskole- som gymnasienivå. Deltagarna har också rätt till studiestöd enligt samma regler som gäller för Komvux. Detta är sammantaget ett stort ansvar som folkhögskolan starkt värnar om.

Allmän kurs ska ge motsvarande kunskaper

Folkhögskolans allmänna kurs ska enligt statens anvisningar ge motsvarande kunskaper som grund- och gymnasieskolan. Det innebär att deltagarna på allmän kurs i stort läser samma ämnen som i grund och gymnasieskolan men med folkhögskolans frihet och pedagogik. För de som avser läsa vidare till högre utbildning ges, i stället för betyg, ett samlat studieomdöme som anger deltagarnas förutsättningar att läsa vidare på högskola, universitet eller yrkeshögskola. Folkhögskolan har också en egen kvotgrupp till högskolan.

Helhetssyn på lärande

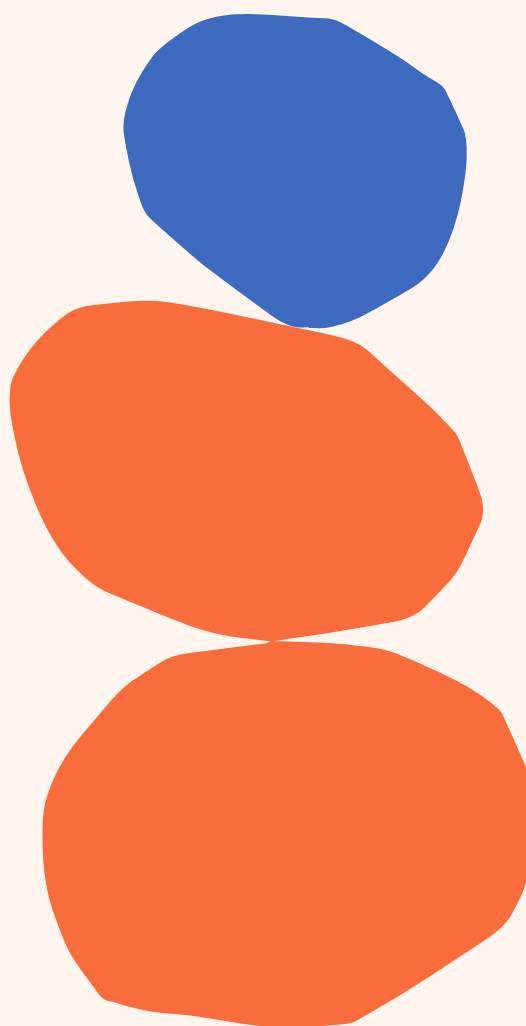
Folkhögskolan är också unik genom dess fokus på en helhetssyn på lärande och bildning där det socialpedagogiska arbetet är viktigt. Folkhögskolan har en lugn inkluderande studiemiljö med jämförelsevis små och sammanhållna grupper.

Deltagare inte elev

I folkhögskolan använts begreppet deltagare inte elev eller studerande. Genom begreppet deltagare betonas det demokratiska arbetsformerna. De som går på en folkhögskola ska vara delaktiga och ha stort inflytande över innehåll och arbetsformer. Folkhögskolan kännetecknas av att lärandet sker gemensamt i grupp. Ett mål är att alla deltagarna ska vara aktiva i gruppen, eftersom lärandet sker genom att samtala och utbyta erfarenheter med andra. Därigenom skapas också respekt för andras uppfattningar och ett klimat där man tillåts uttrycka sin egna uppfattningar men också lyssna på och förstå andras argument. Detta synsätt präglar inte enbart tiden i klassrummet utan hela skolmiljön, inte minst gemensamma fikastunder och luncher. Gemenskapen stärks också av att många bor på den folkhögskola de studerar på.

Möte mellan olikheter

Genom bredden i kursutbud, i åldrar och deltagarnas bakgrund innebär folkhögskolan också en mötesplats för olikheter som ger deltagarna en unik möjlighet att utvecklas tillsammans med andra. Många folkhögskolor erbjuder också internatboende vilket ger ytterligare möjligheter till möten och bildning även utanför den vanliga kurstiden.

Folkhögskolorna i Skåne

Skåne har en omfattande folkhögskoleverksamhet med långa traditioner. Av landets totala antal deltagare på de långa kurserna, allmän och särskild kurs, utgör Skåne ca 15 %. Särskilt tydligt är att Skånes folkhögskolor jämfört med riket har en större andel allmän kurs, utbildningar finansierade av Arbetsförmedlingen samt SFI på folkhögskola.

I Skåne finns 18 folkhögskolor spridda över hela Skåne och därtill runt 15 filialer. Samtliga 18 folkhögskolor är ägda av idéburna organisationer och tättast bland skolor och filialer är det i Malmö. Allt fler folkhögskolor öppnar filialer i storstädernas utsatta områden för att finnas nära där behoven är störst, så också i Skåne. Två av folkhögskolorna, Folkhögskolan Hvilan och Önnestads folkhögskola öppnades redan år 1868 och är de äldsta folkhögskolorna i Sverige. Den nyaste folkhögskolan i Skåne är Holma folkhögskola med en tydlig grön inriktning som varit verksam i Höör sedan 2015.

Skånes folkhögskolor i samverkan

17 av 18 folkhögskolor i Skåne är samlade i föreningen Skånes folkhögskolor i samverkan som bildades 2012. Kvarnby folkhögskola har valt att inte ansluta sig. Föreningen får finansiellt stöd från Region Skåne genom kulturnämnden och regionala utvecklingsnämnden. Föreningens syfte är att företräda medlemsskolorna. Föreningen har ett tätt samarbete med Region Skåne såväl vad gäller kompetensförsörjningsfrågor som inom kulturområdet. Föreningen ambition är att utgöra en röst och en ingång till Skånes folkhögskolor. Föreningen bedriver också gemensam kompetensutveckling och

fortbildning för skolornas anställda och viss gemensam marknadsföring. Föreningen har sedan flera år ett nära samarbete med lärosätena i Skåne bland annat för att bidra till en breddad rekrytering till högre studier. Skånes folkhögskolor i samverkan har sedan två år tillbaka en heltidsanställd koordinator som finansieras till lika delar från medlemsskolorna och via stödet från Region Skåne.

Samverkan med Region Skåne fördjupas

Under 2020 har samverkan mellan folkhögskolorna och regionen fördjupats ytterligare. En rad gemensamma projekt har startat inom kompetensförsörjningsområdet. Under två år har Region Skåne gett särskilda medel för att utveckla nya yrkesutbildningar på folkhögskolorna i Skåne. Under 2020 genomfördes också en kartläggning av samtliga yrkesutbildningar vid Skånes folkhögskolor. I samverkan mellan Region Skåne, Länsstyrelsen och Arbetsförmedlingen Region Syd har startats pilotprojekt på några skolor för att pröva nya metoder att ge vägledning mot arbetsmarknaden för nyanlända. Under 2020 fick föreningen också medel från Region Skåne för att genomföra en förstudie om förutsättningarna för en ökad samverkan mellan folkhögskolorna och kommunernas Yrkes Vux. Förstudien kommer att genomföras under våren 2021. Gemensamt för denna samverkan är att dessa projekt förenar regionens mål om kompetensförsörjning med folkhögskolornas ambition att bredda sitt kursutbud. Samverkan mellan folkhögskolorna i Skåne och samarbetet med regionen är unikt för landet. Motsvarande förening och samverkan finns inte i övriga Sverige. Många regioner och folkhögskolor lyfter Skåne som ett föredöme.

Överenskommelsen mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne

Vidare har Region Skånes kulturnämnd och regionala utvecklingsnämnd stiftat en överenskommelse med folkbildningen som sträcker sig fram till 2029. Överenskommelsen utgör en unik plattform för långsiktigt samarbete mellan folkhögskolor, studieförbund och Region Skåne. Genom överenskommelsen kan parterna gemensamt ta sig an samhällsutmaningar och skapa en brygga över informella och formella system.

Överenskommelsen mellan folkbildningen i Skåne och Region Skåne ligger i linje med statens fyra syften med folkbildningen och den regionala utvecklingsstrategin och den regionala kulturplanen. De teman som parterna gemensamt kommit överens om att utveckla är demokrati, integration, mångfald, kompetensförsörjning och arbetsmarknad, kultur, miljö och folkhälsa. Under 2020 genomfördes en uppföljning av verksamhet som skett de senaste åren som resultat av överenskommelsen. I uppföljningen konstateras att en lång rad samverkansområden har utvecklats mellan i första hand folkhögskolorna och regional utvecklingsnämnden kring kompetensförsörjningsfrågor. För framtiden efterfrågas dels en ökad samverkan mellan folkhögskolorna och kulturnämnden dels en mer strukturerad dialog med Region Skånes politiker.

Folkhögskolorna i Skåne satsar på yrkesutbildning

Under 2020 har folkhögskolorna i Skåne satsat särskilt på att utveckla sitt utbud av yrkesutbildningar. Det är en uttalad ambition från Skånes folkhögskolor att bredda sitt utbud mot arbetsmarknaden. Det är ett resultat av deltagarnas önskemål.

Allt fler som studerar vid folkhögskolorna i Skåne är nyanlända eller har kort tidigare utbildning. De efterfrågar en väg att snabbt nå arbetsmarknaden. Samtidigt är det viktigt för folkhögskolorna att visa att de är en del av det samlade offentliga utbildningssystemet som fullt ut kan motsvara kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskolan även inom yrkesutbildningsområdet.

Kartläggning av yrkesutbildningar

Region Skåne har underlättat denna utveckling genom en rad stödinsatser. Under hösten 2020 genomfördes en kartläggning av samtliga yrkesutbildningar vid Skånes folkhögskolor. Varje utbildning klassificerades och nivåplacerades utifrån SeQF modellen för att göra dem jämförbara med andra utbildningar i andra utbildningsformer. Av de sammanlagt 55 yrkesutbildningar som kartlades vid Skånes folkhögskolor bedömdes 25 motsvara yrkeshögskola eller högre utbildning och 25 motsvara gymnasieskolans yrkesutbildningar. Resterande bedömdes nivåmässigt motsvara kortare gymnasieutbildningar. Syftet är att kartläggningen ska bidra till att synliggöra yrkesutbildningarna på Skånes folkhögskolor i den regionala kompetensförsörjningen samt ge deltagare och arbetsgivare information om yrkesutbildningarnas status och nivå i förhållande till arbetslivets krav.

Stöd för att utveckla nya yrkesutbildningar

Under 2020 fick folkhögskolorna för andra året i rad särskilda utvecklingsmedel från Region Skåne för att utveckla nya yrkesutbildning som motsvarar arbetsmarknadens efterfrågan i Skåne. Under 2019 fick 8 skolor del av detta utvecklingsstöd som resulterade i en rad nya utbildningar som exempelvis fastighetsskötartutbildningar, kockutbildning för storkök och IT programmeringsutbildningar. Flertalet av dessa utbildningar startade under 2020 inom ramen för ordinarie anslag. Under 2020 fortsatte satsningen med utveckling av ytterligare nya yrkesutbildningar denna gång med det uttalade ambitionen att också fånga folkhögskolans frihet och flexibilitet att utveckla nya innovativa yrkesutbildningar. Det resulterade exempelvis i utveckling av virtuell kompositörs utbildning riktat till den växande spelbranschen i Skåne, IT utbildning med inriktning mot molntjänster samt en teknikerpedagogutbildning som ett nytt serviceyrke.

Extra yrkesutbildningsplatser

Under hösten 2020 tilldelades också 16 av 18 folkhögskolor i Skåne extra årsplatser inom ramen för statens satsning på yrkesutbildningar vid folkhögskolan för att motverka effekterna av Coronapandemin. Hälften av dessa platser ska ha sin tyngdpunkt på vård och omsorg. Satsningen fortsätter under 2021 och omfattar nu sammanlagt 27 yrkesutbildningar i Skåne. Genom dessa extra statliga resurser har flertalet av de yrkesutbildningar som Region Skåne gett medel för att utveckla också kunnat starta upp.

Skånes 18 folkhögskolor

Skolor med filialer,
dess lokalisering anges
under respektive skola.

Albins folkhögskola
LANDSKRONA

Eslövs folkhögskola
ESLÖV
Malmö

Folkhögskolan Hvilan
ÅKARP
Lund
Staffanstorps kommun

Fridhems folkhögskola
SVALÖV
Malmö

Furuboda folkhögskola
ÅHUS
Malmö
Kristianstad

Glimåkra folkhögskola
GLIMÅKRA
Hässleholm

Glokala folkhögskolan
MALMÖ

Holma folkhögskola,
HÖÖR

Hyllie park folkhögskola
MALMÖ
Kristianstad
Skillinge, Simrishamns kommun
Göteborg

Kvarnby folkhögskola
MALMÖ

Malmö folkhögskola
MALMÖ

Munka folkhögskola
MUNKA LJUNGBY
Perstorp

S:ta Maria folkhögskola
MALMÖ

Skurup folkhögskola
SKURUP
Malmö
Ystad

18 HUVUDSKOLOR
15 FILIALER

Sundsgården folkhögskola
HELSINGBORG

Önnestad folkhögskola
ÖNNESTAD

Österlen folkhögskola
TOMELILLA

Östra Grevie folkhögskola
ÖSTRA GREVIE
Malmö

Hur finansieras en folkhögskola

Folkhögskolor finansieras till största del av det offentliga genom ersättning från stat och region.

Statsbidrag

Merparten av det offentliga stödet till folkhögskolorna kommer från staten, i form av ett årligt folkbildningsbidrag. Folkbildningsrådets fördelningsmodeller vilar på tillit för den enskilda folkhögskolans expertis och ger förutsättningar för folkhögskolorna att själva bedöma vilka behov som behöver mötas i samhället och vilka individer som folkhögskolan skall fånga upp. På så sätt äger varje folkhögskola sin egen process. Men för att få bidrag behöver folkhögskolorna uppnå bestämda kriterier, enligt regeringens förordning samt leverera de deltagarveckor som skolorna åtagit sig att genomföra. Varje folkhögskola tilldelas en på förhand fastställd volymram och statlig ersättning utgår endast upp till denna ram. Statsbidraget tar alltså inte hänsyn till efterfrågan på utbildningen. Ökar folkhögskolan sin volym utöver ramen så utgår inga ytterligare statsbidrag men minskar volymen under ramen blir folkhögskolan återbetalningsskyldig.

Folkbildningsrådet

Statsbidragen hanteras i ett självförvaltningssystem av Folkbildningsrådet, som är folkbildningens egen organisation. Folkbildningsrådet har myndighetsuppdraget att ta emot, fördela och följa upp statsbidraget. Förordningen om statsbidrag till folkbildningen och de villkor och riktlinjer som folkbildningsrådet beslutar om är de styrdokument som främst reglerar verksamheten.

Riktade bidrag

Det förekommer också statligt stöd för riktade insatser på folkhögskolorna. Det kan handla om kurser för arbetslösa som behöver komplettera sin utbildning eller för nyanlända som vill lära sig svenska. Folkhögskolorna får även statligt stöd i form av projektmedel eller uppdrag från statliga myndigheter, exempelvis inom arbetsmarknads-, integrations- och folkhälsoområdet.

Regionbidrag till folkhögskolor

Någon samlad bild av hur regioner fördelar bidragen till folkhögskolorna finns inte. Bedömningen är att de flesta utgår från statens volymbaserade fördelningssystem, i en del fall med kompletterande fördelningskriterier.

Mobilitetsstöd

Mobilitetsstöd, eller interkommunal ersättning som det tidigare kallades, är ett bidrag som ges för deltagare från den egna regionen som studerar vid folkhögskola i en annan region. Syftet är att möjliggöra riksrekrytering till folkhögskolan där deltagare kan välja folkhögskola efter profil oavsett var i landet man bor. Systemet bygger på ömsesidighet mellan landets regioner. Ersättningen till idéburna folkhögskolor betalas ut direkt till skolorna och för regionfolkhögskolor till huvudmannen.

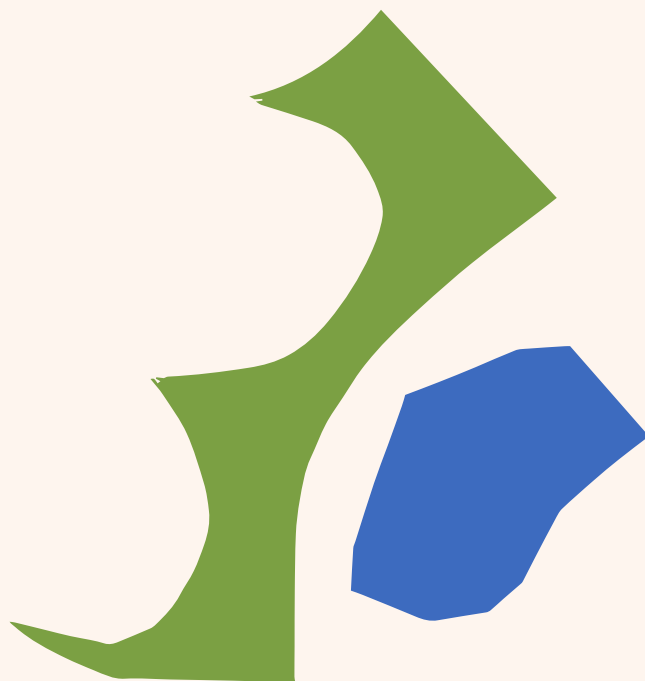
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ger rekommendationer för storleken på mobilitetsstödet. Detta bygger på en överenskommelse att staten och regionerna gemensamt ansvarar för folkhögskolans grundfinansiering. Bidraget betalas endast ut till kurser som är 15 veckor eller längre. Rekommenderad ersättningsnivå såväl 2019 som 2020 var 400 kronor per deltagarvecka.

Region Skånes ersättning till folkhögskolor 2020

Region Skåne har tidigare följt SKR:s rekommendation för mobilitetsersättning. Region Skåne har, precis som många andra regioner, även historiskt tillämpat rekommendationen för ersättning till folkhögskolor i Skåne. Medel till folkhögskolor avser således både mobilitetsersättning till folkhögskolor utanför Skåne och ersättning till de 18 folkhögskolor som ligger i Skåne.

I enlighet med regionfullmäktiges Verksamhetsplan och budget för 2017 flyttades ansvaret för ersättning till folkhögskolorna från regionstyrelsen till regionala utvecklingsnämnden. Regionala utvecklingsnämndens budget för folkhögskolor uppgick till 50 miljoner kronor 2020. Utbetalningen till Skånes folkhögskolor uppgick till 43,3 miljoner. Inrapporterade deltagarveckor från Skånes folkhögskolor uppgick 2020 till 136 790 deltagarveckor vilket innebär ett bidrag från regionen på ca 317 kr per deltagarvecka under 2020. För 2020 beslutade Regionala utvecklingsnämnden i likhet med tidigare om ett tak för bidraget till folkhögskolorna i Skåne och att ersättningen ska baseras på antalet deltagarveckor enligt 2017 års utfall per skola. Genom detta beslut har bidraget per deltagarvecka succesivt minskat åren efter 2017 från närmare 400 kr/deltagarvecka till 317 kr/deltagarvecka år 2020.

Tabellen på nästa sida visar regionbidragets utvecklingen 2018–2020 för ersättningen till folkhögskolor.

Regionsbidragets utveckling

ÅR	KR	ERSÄTTNING/ DELTAGARVECKA	ANTAL DELTAGARVECKOR
2018			
Utbetalt till skolorna i Skåne	46 941 742	376,88	124 553
Utbetalt till övriga skolor	9 278 407	400,00	23 196
Summa totalt 2018	56 220 149		147 749
2019			
Utbetalt till skolorna i Skåne	43 350 420	328,17	132 099
Utbetalt till övriga skolor	8 649 236	344,14	25 133
Summa totalt 2019	51 999 656		157 232
2020			
Utbetalt till skolorna i Skåne	43 350 420	316,91	136 790
Utbetalt till övriga skolor	8 692 384	301,75	28 806
Summa totalt 2020	52 042 804		165 556

Kursutbud och deltagarantal 2020

I denna del av årsberättelsen ges en överskådlig bild per folkhögskola i Skåne av antalet deltagarveckor på de vanligast förekommande kurserna samt antal deltagare i kurser finansierade av arbetsförmedlingen, antal deltagare i Svenska från dag ett och i SFI på folkhögskola.

Samtliga uppgifter är hämtade från SCB via Folkbildningsrådet förutom SFI där uppgifterna är hämtade från respektive folkhögskola eftersom samlad nationell statistik saknas. För varje kurs ges även en kort översikt av kursen.

Vad är en deltagarvecka?

En deltagare som studerar heltid i fem dagar motsvarar en deltagarvecka, och en helårsplats på folkhögskola motsvarar ca 35 deltagarveckor.

Nationellt motsvarar de långa kurserna ca 33 000 helårsplatser, alltså cirka 1 155 000 deltagarveckor under 2020. För Skånes del omfattade de långa kurserna, allmän kurs och särskild kurs, 171 000 deltagarveckor vilket motsvarar ca 4 900 helårsstuderande.

Allmän kurs

Allmän kurs finns på grundläggande nivå, motsvarande grundskola och på gymnasial nivå, motsvarande gymnasieskolan. Folkhögskolan är den enda utbildningsform för vuxna vid sidan om Komvux som har rätt att utfärda behörighet till högre utbildning. Efter avslutad allmän kurs erhåller deltagaren ett studieomdöme som ligger till grund för antagning vid högskola/universitet i en särskild kvotgrupp. Region Skåne är medfinansier till allmänskurs.

Alla folkhögskolor är skyldiga för att uppbära statsbidrag att ha minst 15 % allmän kurs i sin verksamhet. De allmänna kurserna finns därmed på samtliga 18 folkhögskolor i Skåne.

Av antalet helårsplatser på Skånes folkhögskolor utgjorde allmän kurs 55 % år 2020, vilket är betydligt högre andel än genomsnittet för landet som helhet.

Som tabellen visar är Östra Grevie en stor folkhögskola som 2020 hade över 12 000 deltagarveckor. Det motsvarar ungefär 350 heltidsstuderande under ett år. Andra folkhögskolor som har en stor allmän kurs är bland annat Hylle Park Folkhögskola och S:ta Maria folkhögskola. Holma folkhögskola som varit verksam sedan 2015, är den nyaste folkhögskolan i Skåne och även den minsta.

Antal deltagarveckor Allmän kurs 2020

” Nu har drygt två månader passerat av denna termin med fortsatta distansstudier. Trots att vi saknar fysisk kontakt försöker vi se ljusglimtarna med att jobba på distans.

Lärarna håller god kontakt med oss elever och parallellt med undervisningsmaterialet är vi även mycket aktiva i den senaste samhällsdebatten – en förmåga som utvecklats betydligt med tanke på vårt förändrade arbetssätt nära det digitala.”

Blogg från deltagare på Östra Grevie folkhögskola, filial Malmö

” Jag kom till Glimåkra folkhögskola när jag hade det väldigt tufft i livet, i skolan var jag mobbad bland annat för min synskada. Här har ju alla någon synnedsättning eller något annat och i denna gemenskap kände jag mig mottagen.”

Simon Gustavsson, Allmän kurs Glimåkra folkhögskola

” Jag började på Malmö folkhögskolas Etableringskurs 2018 där jag gick i 6 månader. Efter det gjorde jag ett försök att studera på Komux. Jag var där i två månader med det gick inte. Kommunikationen fungerade inte. Livet var svårt och jag upplevde stress kring framtiden. Jag upplevde att de inte förstod mig så jag fick panik. En vän tipsade mig om att komma tillbaka till Malmö folkhögskola och läsa allmän kurs. Det har varit intressant och jag har svårt att beskriva vad det betytt för mig. Det var svårt i början men det var en plats som ändå var trygg så med tålamod och stöd gick det att komma in i studierna och tron på mig själv ökade. Nu vill jag inte sluta, men är redo för nästa steg. Det har inte bara varit studier här, utan också en kul tid. På Malmö folkhögskola finns det alltid någon som lyssnar.”

**Khaldoon Alwan, deltagare
allmän kurs, Malmö folkhögskola**

” Kombinationen av kunniga och hjälpsamma lärare och vetskapen om att många har haft det tufft i skolan gör att självförtroendet stärks. Med självförtroende går det bättre i skolan och fler dörrar öppnas inför framtiden och det lär oss att ta eget ansvar. Självförtroende och förbättrad självkänsla gör att man har lättare att skapa kontakt med vänner och lärare.

Tillsammans har vi accepterat faktumet att alla har olika bakgrund, förutsättningar och förmågor att bidra med till gemenskapen. En ömsesidig respekt och önskan finns bland alla deltagare och alla kan känna sig delaktiga och välkomna.”

**Deltagare allmän kurs, gymnasial,
Skurups folkhögskola**

” Jag är 29 år gammal. Jag är palestiniere från Libanon. För 2 år sedan började jag studera på folkhögskolan där trivdes jag mycket. Jag valde folkhögskolan eftersom jag har flera kompisar som studerade där. Vi känner att vi är som en stor familj i skolan, vi hjälper varandra, studerar tillsammans.”

**Deltagare allmän kurs vid
Skurup/Fridhems folkhögskola, filial Malmö**

” Folkhögskolan Hvilan har förändrat mig, utvecklat mig jättemycket. Att kunna läsa och skriva ger frihet. Därför är mitt mål att bli sjuksköterska. Det är mitt sätt att ge tillbaka och hjälpa dem som verkligen behöver det. Jag vill kämpa för barns och kvinnors rättigheter i hela världen. Vi lever i en oerhört orättvis värld. Så studierna på Folkhögskolan Hvilan kan hjälpa mig att kämpa för rättvisa, de ger mig möjlighet att resa i hela världen och frihet att hjälpa andra. Jag tror på utbildning och det bästa sättet att hjälpa ett barn är att låta det gå i skolan.”

**Abbas Ahmadi,
deltagare Allmän kurs, Folkhögskolan Hvilan.**

Ett manifest för "Folkhögskolan som utbildningsform"

” För mig som rektor på Östra Grevie folkhögskola har frågan om folkhögskolan som utbildningsform blivit en av de viktigaste frågorna att fundera kring när vi talar om framtiden. Vad vill vi, vad kan vi och behöver vi göra för att stötta och möjliggöra en bra framtid för kommande generationer.

Vikten av att tala om folkhögskolan som utbildningsform har också blivit extra tydligt när vi över tid följt den allmänna debatten kring vuxenutbildning i sin helhet och tagit del av, som vi upplever det, tendenserna att vuxenutbildning alltmer handlar om kortare vägar, snabbare resultat och i viss mån rundade hörn.

Var gör vi mest och bäst nytta och för vem? Hur skapar vi hopp och tro om framtiden för nya generationer? Vem tar ansvar för behovet av generella kompetenser, validering, och vikten av att vara källkritisk? Hur rustar vi oss som individer och hur möjliggör vi tillsammans individens lösningsfokus i en alltmer komplex värld.

För drygt ett år sedan valde vi att ta fram ett manifest, en fackla, som visar var vi står och vad vi står för i syfte att ena oss och tydliggöra vad folkhögskolan innebär som utbildningsform. Med detta manifest som grund har vi under 2020 arbetat vidare med ett pedagogiskt utvecklingsprojekt "Folkhögskolan som utbildningsform" där vi satt fokus på ett pedagogiskt arbetssätt som präglas av folkhögskolans frihet att kunna skapa en sammanhållen kunskapskontext för deltagarna och lärarna att verka inom.

Detta arbetssätt suddar ut gränserna mellan ämnena och skapar en helhet och ett sammanhang för deltagarna på Östra Grevie folkhögskola, ett sammanhang som gynnar lärande och utveckling och rustar för den komplexa världen utanför.

Susanne Andersson, rektor Östra Grevie folkhögskola

Särskild kurs

Skånes folkhögskolor erbjuder ett brett utbud av särskilda kurser i stor utsträckning på eftergymnasial nivå. Räknat i antalet unika deltagare är särskild kurs den största kursformen i Skåne. Majoriteten av de särskilda kurserna utgörs av estetiska utbildningar och yrkesutbildningar. De särskilda kurserna kan leda direkt till arbete eller förbereda deltagare för högre studier inom respektive område. Vid Skånes folkhögskolor är musik, teater och konst störst inom det estetiska området.

Statens syfte att bredda intresset för, och öka delaktigheten i, kulturlivet uppfylls både genom kursutbudet, såväl som genom spridningseffekten till övriga deltagare på folkhögskolan och till omgivande lokalsamhälle. Folkhögskolans kulturlinjer och estetiska utbildningar är således viktiga plattformar för vidareutbildning inom konst- och kulturområdet.

Utöver de estiska kurserna finns ett stort antal särskilda kurser som är yrkesutbildningar, både på gymnasial och eftergymnasial nivå. Skånes folkhögskolor har förhållandevis stor andel yrkesutbildningar. En kartläggning av samtliga yrkesutbildningar vid Skånes folkhögskolor som genomfördes med medel från Region

Skåne visar att hösten 2020 fanns 55 yrkesutbildningar vid Skånes folkhögskolor och att alla 18 folkhögskolor har en eller flera yrkesutbildningar.

Störst är de estetiska yrkesutbildningarna som musikerutbildning och filmarbetarlinje följt av idrottsledarutbildning, fritidsledarutbildningen och lärarassistentutbildning. De senaste åren har även teknik, IT utbildning och utbildningar inom miljö och odling vuxit kraftigt i Skåne. Även medieutbildningar och tecken- och dövblindtolkutbildningar är stora i Skåne. Andra exempel på yrkesutbildningar är socialpedagog, kockutbildning, assistentlinje, fastighetsskötare- och undersköterskeutbildning. Särskild kurs ska omfatta minst 15 kursdagar. Även särskild kurs medfinansieras av Region Skåne.

Som diagrammet visar erbjuder samtliga folkhögskolor i Skåne särskilda kurser. Flest antal deltagarveckor 2020 hade Skurups folkhögskola, med 8263 deltagarveckor. Skurups folkhögskola har en profil inom musik, men erbjuder även journalistlinje och en rad yrkesutbildningar.

Antal deltagarveckor Särskild kurs 2020

”

Jag lärde mig så OTROLIGT mycket under mina två år på ÖG, både av lärare och klasskompisar. Jag hade gått på högskola innan och det är så mycket rimligare att lära sig design på folkhögskola, mer hands on, inga onödiga akademiska moment, utan lärde mig det som jag faktiskt jobbar med idag - som grafisk designer. Och utbildningen är flexibel, vi fick vara med och bestämma vad vi ville lära oss. Älskade att ha så nära relation och mycket tid med lärarna och att få hänga med likasinnade i en sån inbjudande och lärorik miljö.”

**Deltagare på Grafisk design – Ny Media, Östra Grevie
folkhögskola**

”

Ett ”Deltagar initiativ” ledde till en fantastisk åttonde mars konsert, där hela konserten producerades av kvinnliga deltagare och musiken som framförs är skriven av kvinnliga kompositörer.

Youtube inlägg 8 mars 2021, Skurups folkhögskola

”

Jag känner att jag hittar mer och mer av mig själv. Jag får mycket tid att reflektera, drömma och fokusera på rätt saker. Vår danspedagog är oerhört duktig på att se oss som individer och ge oss verktyg, både enskilt och tillsammans. Visst, även här är det tuff träning som gäller, men det är annorlunda och jag känner att jag pushas framåt och utvecklas. Framför allt känner jag mig på Folkhögskolan Hvilan sedd och omtyckt, det betyder så oerhört mycket.”

**Antonia Fransson, deltagare
Modern Dance Academy, Folkhögskolan Hvilan.**

Möjliggörare för ungas komponerande

”

Framtidens Musikpris delas årligen ut av RUM – Riksförbundet Unga Musikanter i samarbete med STIM. 2020 vann Glokala Folkhögskolans kurs Spinneriet Urban Musik i kategorin “möjliggörare för unga komponerande”.

Spinneriet Urban Musik är en unik mötesplats och en fantastisk grogrund för en gedigen musikkarriär. Glokala Folkhögskolan kämpade i flera år för att skapa en officiell linje i hiphopmusik och nu är det den enda linjen i hela Sverige som jobbar uteslutande utifrån hiphop-kulturens metoder och community. Med hiphop som grundstomme heter linjen idag Spinneriet Urban Musik, då det även görs musik inom närliggande genres såsom soul, rnb, reggae, afropop etc. Deltagarna söker från alla hörn och kanter i Sverige och linjen är enormt eftertraktad.

Linjens tre pedagoger och handledare – Ayla Adams (aka. Ayla), Toju Jemide (aka. Dirty Jens) och Emilia Čarapić (aka. Bac Nini) är själva verksamma artister och producenter och kan därigenom förmedla branschspecifika erfarenheter och har möjligheter att lyfta deltagarna till nästa nivå. Undervisningen är nästan uteslutande helt praktisk och i projektform vilket gör att deltagarna får en unik möjlighet att lära sig vikten av att driva sig själva och sitt skapande framåt med stor konstnärlig frihet. Undervisningen baseras också på deltagarnas erfarenheter, nivåer, drömmar och önskemål – och utbytet av dessa mellan varandra. Med detta skapas en stark ”each one teach one”-anda.

Med en pedagogik där deltagarna får lära sig allt från komponerande till branschkunskap, som sceniskt uttryck, mixning, eget företagande, textförfattande och musikproduktion, har flertalet elever börjat som vokalister och lämnat som låtskrivare och producenter eller tvärt om. Spinneriet Urban Musik bygger tillsammans med deltagarna upp en otrolig gemenskap som gör deltagarna trygga i sitt skapande och kan se en framtid i yrket som musikskapare. Det är kombinationen av denna gemenskap, trygghet, kursens moment och lärarnas och deltagarnas personligheter som ger dessa unga vuxna de verktyg de behöver för att utveckla sitt konstnärskap, sitt kreerande, sitt komponerande – och att ta det på allvar.

Jenny Andersson, rektor Glokala Folkhögskolan

Teater slår hål på fördomar

” På vår skolas linje Teater på turné jobbar man aktivt med att förankra värdegrund i både undervisning och föreställningar. Samtliga teaterproduktioner startar i aktuella teman som de studerande får diskutera. Diskussioner är en viktig del av hela repetitionsarbetet och återspeglas i den färdiga föreställningen.

Året med Coronapandemin blev annorlunda. Precis som många andra aktörer har man tvingats ställa in och flytta föreställningar och saknaden av att få turnera och möta en publik är stor. Utmaningen blev att snabbt ställa om, lära sig ny teknik och att erbjuda både inspelade och streamade föreställningar samt publiksamtal online. Under själva spelningarna har det varit 8–30 sittande i publiken, utspridda och med munskydd, så att de studerande skulle få möta någon form av publikreaktion. Eftersom turnerandet har uteblivit och deltagarna varit mer på plats har undervisningen fyllts med nya moment och innehåll.

Vår linje Teater på plats vänder sig till deltagare med olika neuropsykiatriska funktionsvariationer. Här blir teaterarbetet en metod för bättre självkännedom, ökad självkänsla och bättre självförtroende.

Årets teaterproduktion har haft temat Under ytan och föreställningen fick namnet Känslsvall. Deltagarna har fått utforska vad som pågår under ytan hos dem och har skrivit monologer på temat. I föreställningen delar de med sig av sina tankar och erfarenheter till publiken. Under arbetet med teaterproduktionen jobbar deltagarna, lärarna och studerandeassistenten väldigt nära. Det handlar om att skapa en trygg miljö och att alla ska våga vara öppna med sina svårigheter för att kunna stötta varandra på bästa sätt.

Det är fint att se hur stärkande det är för deltagarna att lyckas med ett teaterprojekt och hur de växer av att få stå på scenen och möta publikens uppskattning. För de flesta blir detta en miljö där de för första gången känner att de hör hemma och att de är accepterade för dem de är.

En viktig pedagogisk poäng är att de båda teaterlinjerna får träffas och jobba tillsammans. Den största vinsten som många tar med sig vidare ut i livet, är att den metoden slår hål på fördomar mellan deltagarna utan diagnos och de som har olika NPF-diagnoser. Ett uppskattat moment i det linjeöverskridande arbetet är något vi kallar för Grej of the day då deltagarna får turas om att dela med sig av sin kunskap eller fritt tolka och gestalta en nyhet.”

Anneli Appelskog, rektor Sundsgårdens folkhögskola

Yrkeskurser - särskild regeringssatsning ht 2020

Under våren 2020 beslutade regeringen om 2000 extra årsplatser för yrkesutbildningar på folkhögskolan. Detta mot bakgrund av behovet av utbildning hos vuxna som behöver återgå i arbete efter Coronapandemin. 1000 av platserna avsåg utbildningar med tyngdpunkt på vård och omsorg. Satsningen omfattar två läsår 2020/21 och 2021/22.

För start hösten 2020 tilldelades 16 av Skånes 18 folkhögskolor extra platser till 19 yrkesutbildningar. Flertalet av utbildningarna bedöms motsvara gymnasieskolans yrkesutbildningar medan 1/4 motsvara yrkeshögskola. För läsåret 2021/22 har 17

folkhögskolor i Skåne erhållit medel i den statliga satsningen till sammanlagt 27 yrkesutbildningar. Flera av dessa utbildningar har tillkommit som resultat av Region Skånes extra medel för utveckling av nya yrkesutbildningar som genom dessa statliga extra resurser kunnat starta upp hösten 2020 och hösten 2021. Dessa extra årsplatser är, till skillnad från tidigare extra platser, fullt ut finansierade med statsbidrag. Således utgår inte regionbidrag från Skåne till dessa platser.

Antal deltagarveckor Yrkeskurs 2020

”

”Fantastisk skola som får varje individ att känna sig sedd. Inkluderande med stor mångfald och man känner sig lite ”som hemma” fast i skolan. Tack!”

**Deltagare på Lärarassistentutbildningen,
Glokala folkhögskolan, Malmö**

”

Vi lär oss mycket om programmering, kommunikation, estetiskt, tekniskt och så vidare men utöver det är folkhögskolan en bra plats att bo på, med skön gemenskap. Det är också en väldigt bra miljö att du får vara här med andra som också är intresserade av det du gör. Man får utvecklas tillsammans och inspireras av varandra. Det är jättenice. Jag gillar det!”

**Joseph Stameus, deltagare kurs Webbutvecklare,
Glimåkra folkhögskola**

Snabb väg från idé till verklighet - Webbutvecklare vid Glimåkra folkhögskola

”

Det saknas verkligen utbildad personal inom Data/IT. Arbetsförmedlingen rankade hösten 2019 behovet större för denna kategori än för både Vård och omsorg samt Skola. Glimåkra folkhögskola har under många år haft kurser inom detta område men inte någon yrkesutbildning.

När Region Skåne utlyste utvecklingsmedel hösten 2019 för yrkesutbildningar så såg vi chansen att kunna bygga upp och starta en eftergymnasial yrkesutbildning inom detta område. Medlen från Regionen användes i början för att hitta rätt utbildning, inom det bredare fältet Data/IT, och Region Skåne hjälpte till med flera branschkontakter. När vi hade landat i att det var webbutvecklare vi ville satsa på valde vi att anställa en duktig utvecklare som fick vara med och utforma kursen och innehållet tillsammans med vår egen personal.

Från att tanken föddes under slutet av hösten 2019, hade vi i mars en kursplan, marknadsföringsmaterial och tog emot ansökningar. Hösten 2020 startade vi upp kursen i nyinredda lokaler och med två nyanställda lärare. Detta tänker jag utmärker folkhögskolan som utbildningsform. Vi har en stor frihet att utforma våra utbildningar och vägen från idé till verklighet behöver inte vara så lång. Folkhögskolans frihet gör också att vi kan anpassa oss väl efter det som branschen efterfrågar

Kursen är utformad som en tvåårig eftergymnasial särskild kurs där grundtanken är att man ska vara anställningsbar efteråt. Kursen blev populär och startade fullbelagd med 16 platser.

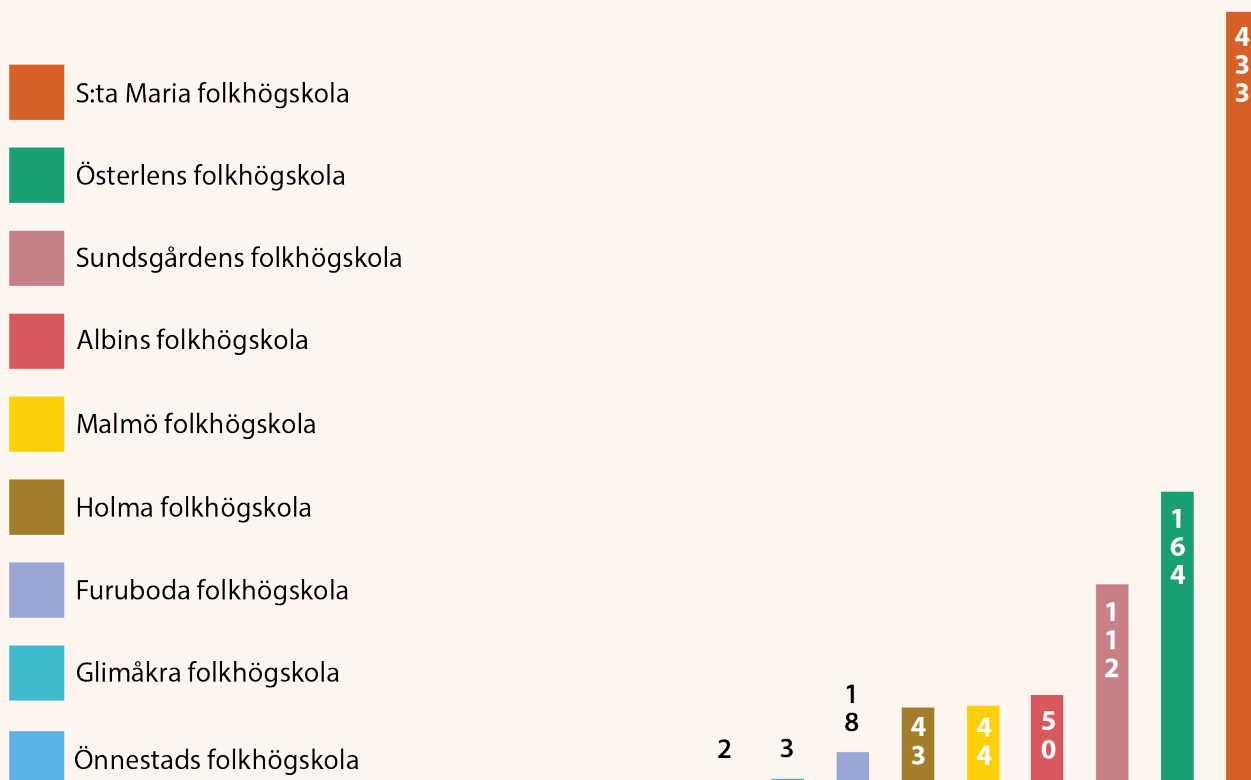
Johannes Dahlén, bitr. rektor Glimåkra folkhögskola

Korta kurser

För den som vill lära sig något nytt under en kortare period finns folkhögskolans kortare kurser. Korta kurser är kurser på 1–14 kursdagar med en nedre åldersgräns på 13 år. Under maj till augusti bedriver ett normalt år många av Skånes folkhögskolor sommarkurser som kortkursverksamhet. De ges i en mängd olika ämnen, ofta med olika konstnärliga eller estetiska inriktningar. Sommarkurserna fyller ett viktigt bildnings- och kultursyfte och bidrar till att ta tillvara skolornas utbud och internatmöjligheter även utanför höst- och vårterminerna. Till följd av pandemin så tvingades de flesta folkhögskolor att

ställa in sina korta kurser och sommarkurser vilket innebar att kortkursverksamheten under 2020 sjönk kraftigt i jämförelse med tidigare år. Under 2020 bedrev 9 folkhögskolor någon form av korta kurser. För att Region Skåne skall finansiera en kurs skall den sträcka sig över 15 dagar, således finansierar inte Region Skåne korta kurser.

Antal deltagarveckor Korta kurser 2020

Säkerhetsutbildning med fokus på bemötande

”

På Österlens folkhögskola har vi en säkerhetsutbildning. På denna blir man behörig väktare. Skolan driver denna kurs i ett nära samarbete med BYA som är branchorganisationen.

När vi skulle starta denna kurs var det ett önskemål från branschen att nyutbildade väktare skulle ha mer kunskaper om etiska dilemman, bemötande och förhållningssätt för att kunna möta de situationer de hamnar i på ett så bra sätt som möjligt.

Vi på Österlens folkhögskola resonerade att vi på folkhögskolor är experter på just dessa frågor och därför ansåg vi att det är en kurs som ska ingå i vårt kursutbud.

Deltagarna har praktik under studietiden och kursen präglas av mycket diskussioner och samarbeten. Detta har gjort att både deltagare, arbetsgivare och branchorganisationen har kompetenta, trygga och väl förberedda väktare efter 15 veckors kurs på Österlens folkhögskola.

Lina Nilsson, rektor Österlens folkhögskola

SMF – Studiemotiverande folkhögskolekurs

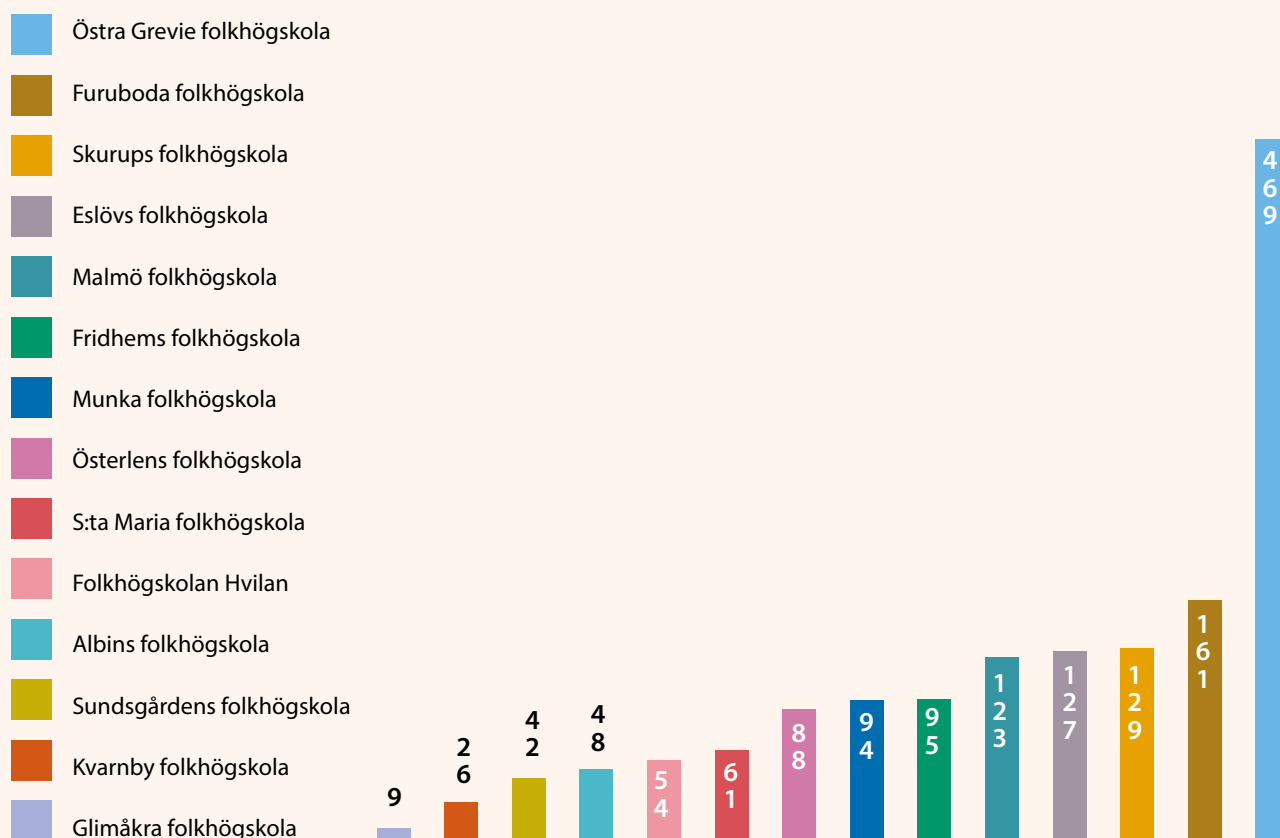
Den studiemotiverande kursen är tre månader lång och riktar sig till arbetslösa som saknar gymnasial utbildning och som vill pröva folkhögskolans som utbildningsform. Den ger individer extra stöd i att komma i gång med studierna. SMF kurserna har visat sig vara en viktig utbildningsinsats i den utbildningsskedja som folkhögskolan kan erbjuda. Syftet med kursen är att deltagare ska få prova på studier och vid avslutad kurs ges möjligheten att fortsätta studera. Nationella utvärderingar visar att ca 54 % av deltagarna på SMF kurserna gick direkt vidare på allmän kurs på folkhögskola eller Komvux, trots att deltagargruppen utgörs av de som står långt från studier. SMF kurserna bedrivs på uppdrag av Arbetsförmedlingen och de

avgör vilka som deltar. Denna kurs finansieras därmed fullt ut av staten.

Skånes folkhögskolor har en stor SMF verksamhet. 2019 minskade SMF med ca 25 % i förhållande till året innan i första hand till följd av Arbetsförmedlingens omorganisation och nedlagda lokalkontor. Under 2020 återhämtade sig deltagarantalet. Av landets totalt 5 034 platser på SMF under 2020 utgörs Skånes andel hela 30 %.

Under 2020 bedrev totalt 14 av Skånes 18 folkhögskolor SMF kurser. Östra Grevie folkhögskola, Furuboda, Skurup och Eslövs folkhögskolor är de fyra skolor som hade flest deltagare i SMF under 2020.

Antal deltagare SMF 2020

“Det är en stor skillnad på vad jag förväntade mig av kursen och min upplevelse av kursen. Min upplevelse av kursen är mer än positiv. SMF kursen har lyckats fånga mitt intresse även hur svårt det än är att fånga. Strukturerad plan med varierande uppgifter. Kursen har givit mig fler tankesätt och kunskaper.”

Milio, deltagare SMF kursen Skurups folkhögskola

“Jag utgick från att jag inte skulle få så mycket av kursen, och var i början negativ, men nu i efterhand så tycker jag att det definitivt var värt min tid, och det har varit mycket givande att prata med akademiska människor och väcka min motivation för att plugga igen, samt givit mig nyfunnen tro på mig själv, att jag KAN plugga. Att komma tillbaka lite i studierutinen för första gången sedan gymnasiet har känts upplyftande också. Det känns som de flesta av kursens lärare bryr sig, vill hjälpa folk, lära känna människor och de människorna gör kursen mycket bättre än det jag trodde om den innan jag började.”

Tom Sargent, deltagare SMF kursen Skurups folkhögskola

Unikt samarbete bygger utbildningskedjan

”

Det unika samarbetet mellan Skurup och Fridhem initierades 2017 för att gemensamt verka för integrationsarbete och möten mellan människor. Att samarbetet förlades just till Malmö beror på att urbaniseringen gör att de deltagare vi ville nå fanns i storstäderna, varför vi ansåg att behovet av en stadsfolkhögskola var stort. Skurups och Fridhems folkhögskolor är att betrakta som syskon-skolor, med liknande förutsättningar och kursutbud, som aktivt valt att gemensamt stå starkare i folkbildningen. Tillsammans utgör vi en stark aktör inom folkbildningen och samarbetet genererar mer volym, ekonomiska vinster och pedagogiska och organisatoriska utbyten.

Den grundläggande idén är att enheten i Malmö bygger sin verksamhet på en utbildningskedja från SFI, SMF, Svenska från dag ett och Etableringskurser (upphörde 2019). Deltagaren ska sedan kunna gå vidare med Allmän kurs grund och vidare eller direkt till allmän kurs gymnasium. Det finns också särskilda kurser som Speldesign, Kulturprojektlinjen (KPL) och Scenkonststudion.

Det centrala med de särskilda kurserna är att skapa möten med andra grupper av deltagare. Det förekommer att deltagare fortsätter från Allmän kurs till någon av de särskilda kurserna.

Här ser vi också möjligheten till ömsesidigt utbyte mellan huvudskolorna i Skurup respektive Fridhem och Malmöenheten.

Där finns möjligheten att bo på internat och delta i allmänna kurser med olika inriktningar, Yrkesutbildningar eller någon av huvudskolornas kulturkurser.

Verksamheten i Malmö startade som ett projekt och har först under 2020 landat i en etablerad verksamhet. Det har varit en process som genomsyrar uppbyggnadens olika stadier. En verksamhet som på 4 år vuxit från ingenting till en omsättning på 24 Mkr. Idag utgör Malmöenheten ungefär en tredjedel av resp. skolas omsättning. Deltagarmässigt har Malmöenheten ca 40% av Skurups totala deltagarantal, varav det största antalet avser deltagare på SFI. Motsvarande siffra för Fridhem är ca 30%.

Lena Gartmark, rektor Skurus folkhögskola

Roger Johansson, rektor Fridhems folkhögskola

Etableringskurs

Sedan 2014 har folkhögskolorna i samarbete med Arbetsförmedlingen genomfört etableringskurser vars syfte är att deltagarna efter slutförd kurs skall ha större möjligheter att erhålla ett arbete eller fortsätta studera. Denna kurs bedrivs på uppdrag från regeringen inom ramen för Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag.

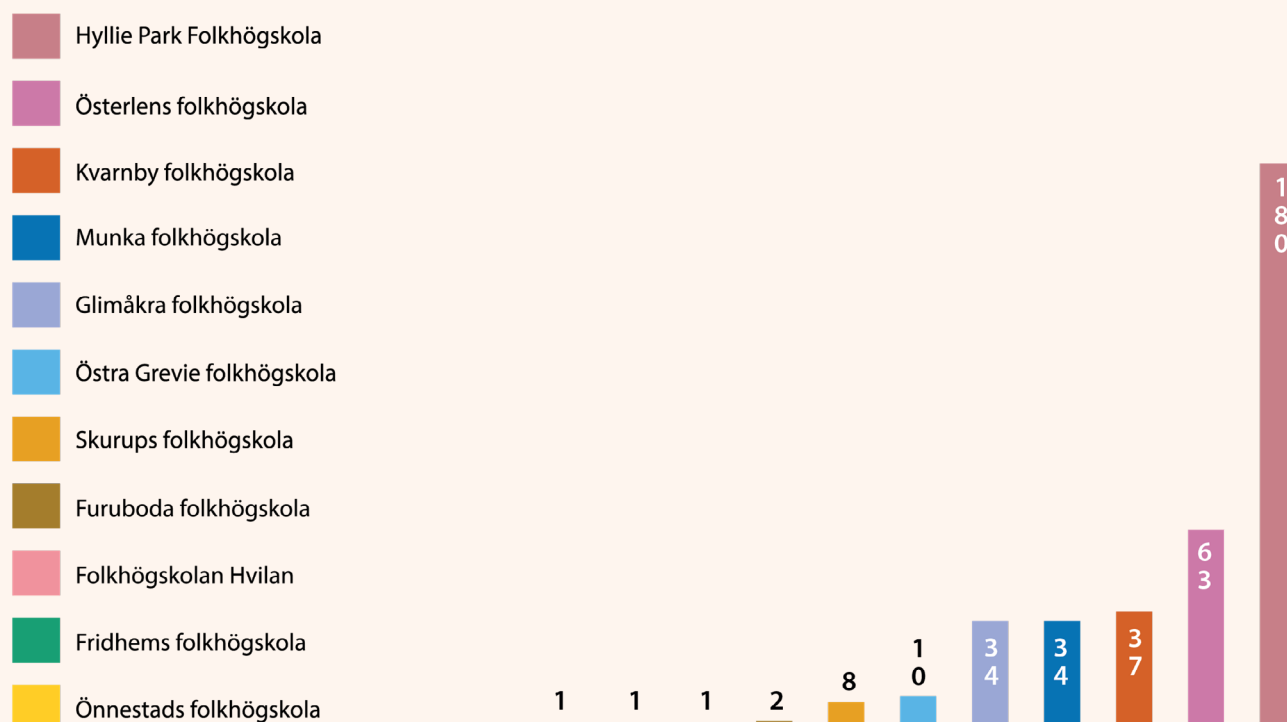
Utbildningen är sex månader och riktar sig främst till nyanlända med kort tidigare utbildning. För att gå kursen ska deltagaren vara inskriven på Arbetsförmedlingen, omfattas av ett etableringsprogram samt ha en etableringsplan. I kursen ingår både studier i svenska såväl som studie- och arbetsförberedande delar.

Utbildningen är unik då kursinnehåll formas utifrån deltagarnas behov, ingen kurs är därför sig lik. Kursen leder

till kompetensintyg för fortsatta studier på folkhögskola eller Komvux. Intyget kan även användas för intag på SFI.

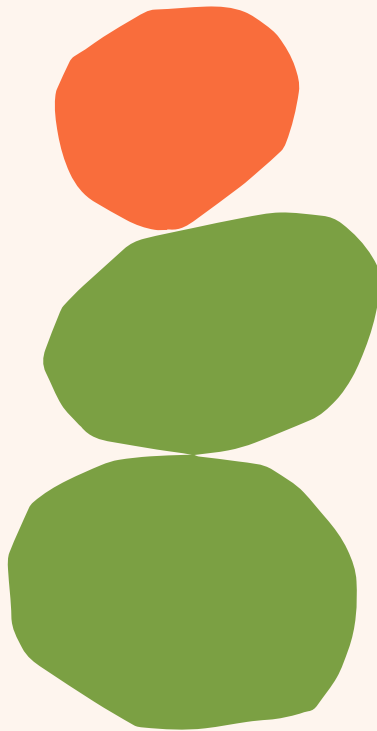
Under 2019 sjönk antalet deltagare på etableringskursen drastiskt i Skåne med hela 75 % från året innan. Även 2020 minskade antalet deltagare. Anvisningarna till etableringskursen har också drabbats hårt av nedlagda kontor och omorganisationen av arbetsförmedlingen. Tillsammans med kraftigt minskad nyinvandring har det lett till att flera av Skånes folkhögskolor tvingats lägga ner sin etableringskursverksamhet. Som diagrammet visar hade Hyllie Park folkhögskola närmare hälften av alla deltagare i etableringskurs i Skåne 2020. Även Österlens folkhögskola har en stor etableringskurs verksamhet.

Antal deltagare Etableringskurs 2020

“Att undervisa helt på distans har varit en utmaning men tack vara fantasi och pedagogernas vilja att hela tiden utvecklas i de digitala möjligheter som finns har det varit möjligt. För en del av deltagarna har det varit positivt att undervisas på distans och har blommat ut i sin språkutveckling.”

Pedagog på Etableringskursen, Munka folkhögskola

Att få förverkliga en idé

”

Vilken betydelse folkhögskolan kan ha för de mindre kommunerna vill jag belysa genom inledningen till Munka folkhögskolas verksamhetsberättelse som filialchef Maria Rietz Österlin skrivit:

”En vacker höstdag i september tog jag en promenad genom Perstorp. Vid torget mitt i byn stötte jag på två av kommunens ledande politiker, Bo Dahlqvist och hans fru Viveca. Vi stod och småpratade om folkhögskolan och om folkhögskolans verksamhet, som de väl kände till eftersom de har besökt skolan vid flera öppettiderna. I samtalet tog jag upp bekymret med våra nuvarande lokaler med för få klassrum, önskemålet att samla vår verksamhet i en byggnad och få synliggöra vår verksamhet i samhället. Vid varje tillfälle jag träffat kommunpolitiker har jag nämnt idén att folkhögskolan borde vara i Perstorps Hotell. Den stora byggnaden, möjlighet att kunna utveckla skolan, läget vid tågstationen och miljön runt om hade varit det bästa för skolan. I samtalet med Bo och Viveca tog jag upp idén än en gång. Bo gillade tanken och lovade att driva detta under kommande möten i kommunen. Tanken på att flytta folkhögskolans lokaler till hotellet gillades av politikerna, idén låg rätt i tiden. Lokalen stod tom sedan flera år tillbaka.

I slutet av januari 2020 togs ett positivt beslut i folkhögskolans styrelse. Det blev ett klartecken för flytt av skolan. Ritningar för renovering anpassades efter önskemål och verksamheten. En renovering som pågick i rask takt under 6 månader. Den tredje augusti 2020 gick flytten till vår nya lokal. Perstorps hotell hade nu blivit en folkhögskola.

Det som en gång hade varit en tanke, en idé att få flytta folkhögskolan till hotellet hade nu blivit verklighet. Ett resultat av ett möte, ett spontant samtal på byn som gav folkhögskolan nya möjligheter för framtiden.“

Ovanstående är ett lysande exempel på när ett nära samarbete med kommunen ger win-win för både kommuninvånarna och folkhögskolan. Nu är det tidigare tomma hotellet fyllt med liv och utbildning vilket syns tydligt längs väg 21 då man kör förbi Perstorp. På kvällen lyser skylten ”Munka folkhögskola” upp fasaden och syns från Pågatåget och vägen. I stället för tomma lokaler och nedsläckning signalerar vi tillsammans upplysning, utbildning och framtidstro för Perstorp.

Helena Esbjörnsson, rektor Munka folkhögskola

Svenska från dag ett

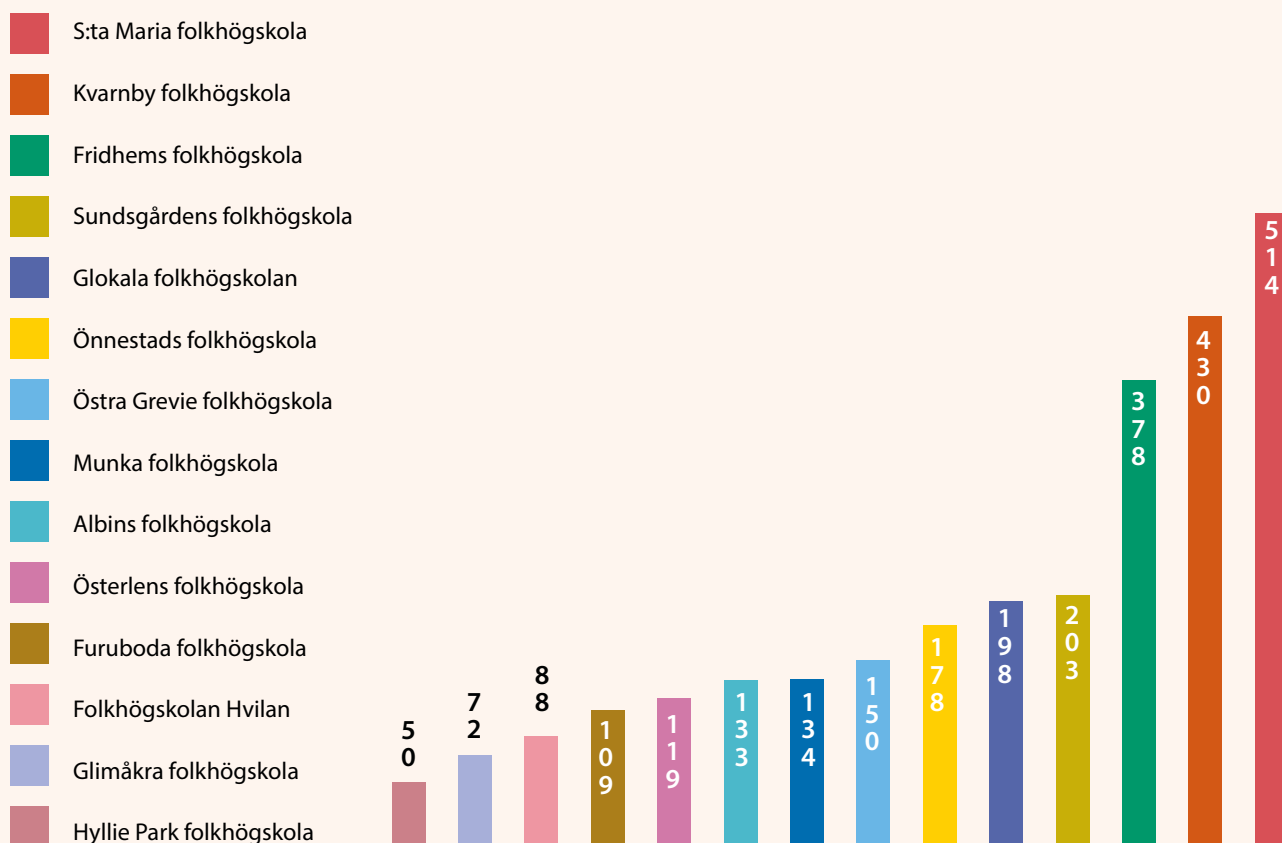
Svenska från dag ett är ett särskilt uppdrag från regeringen och kursen har funnits på folkhögskolor sedan 2016. Kursen riktar sig främst till personer som är asylsökande och bor i eget boende eller på migrationsverkets anläggningsboenden. Den är även tillgänglig för personer som fått ett uppehållstillstånd men som bor kvar i migrationsverkets anläggningar.

Då asyltiden kan bli långvarig och ensam, har kursen ett övergripande syfte att ge asylsökande människor en meningsfull sysselsättning och få en inblick i det svenska samhället och det svenska språket. Kursen skall ge individer möjlighet att tidigt lära sig det svenska språket och införskaffa en grundläggande förståelse för det svenska samhället. Målet är att svenska från

dag ett skall leda till en underlättad etablering för den enskilde. Denna kurs finansieras av staten och verksamheten samordnas av Länsstyrelsen.

14 folkhögskolor i Skåne erbjöd Svenska från dag ett 2020. S:t Maria folkhögskola i Rosengård är den folkhögskola som under 2020 hade flest antal deltagarveckor i svenska från dag. Likaså hade Kvarnby och Fridhems folkhögskola många deltagare i svenska från dag ett. Vid många folkhögskolor integreras verksamhet med SFI så att deltagarna kan tillgodoräkna sig utbildningen och korta tiden för SFI om och när de får uppehållstillstånd.

Antal deltagarveckor Svenska från dag ett 2020

En gård i Röstånga för lärande

” S:ta Maria folkhögskola gör utbildningsinsatser med verksamhet på två ställen i Malmö, dels mitt i Rosengårds centrum, dels i stadsdelen Davidshall i centrala Malmö.

Folkhögskolan har under verksamhetsåret dessutom köpt en gård utanför Röstånga. Fastigheten är i stort renoveringsbehov och arbetet med gården, såsom renovering, trädgårdsodling, möbelrenovering och annan kreativ verksamhet kommer väl till pass för deltagarna på skolan. På gården kommer deltagare och lärare att kunna mötas på ett nytt sätt med lärande samtidigt som man arbetar med olika sysslor på gården.

Deltagarna på skolan har mycket olika bakgrund. Gemensamt för de flesta av skolans deltagare är att de lever i utsatta situationer, ofta i utanförskap. De behöver hjälp och stöd att komma vidare i livet. Flera har svåra trauman att bearbeta, vilket innebär en speciell utmaning för all verksamhet. Gården kommer därför att utgöra en mycket viktig del av skolans framtida arbete och som ett komplement till framför allt det socialpedagogiska arbetet.

Monika Andersson, rektor S:ta Maria folkhögskola

Hvilan – en aktiv samhällsbyggare

”Folkhögskolan Hvilan vill vara en kreativ och entreprenöriell mötesplats för utveckling av bildning, utbildning, kultur och lärande.

Vi vill dessutom vara en aktiv samhällsbyggare och därför är det viktigt för oss att samarbeta med andra partner inom folkhögskolan, ideella-, offentliga- och privata sektorn. Folkhögskolan Hvilan vill bidra till att såväl organisationer som människor växer!

Här är exempel på tre viktiga projekt där vi samarbetar med andra folkhögskolor och intressanta samarbetspartner:

- Folkhögskolan Hvilan tillsammans med Eslövs folkhögskola, Albins folkhögskola och kompetensutvecklingsföretag Sandson har ansökt om och blivit beviljade ett Erasmus+ projekt som innebär att deltagare på yrkesutbildningar kan göra sin praktik i ett annat europeiskt land. Deltagarna får resa och uppehälle betald. Projektet startade siste december 2020 och löper under 2 år.

- Folkhögskolan Hvilan tillsammans med fem andra skånska folkhögskolor har deltagit i organisationen FreeZones projektansökan till Arvsfonden för att utbilda om och arbeta med hedersrelaterade frågor. Projektet beviljades och löper i 3 år med start 2021.

- Folkhögskolan Hvilan är en del i den skånebaserade biståndssorganisationen Individuell Människohjälp projekt ”Antirasism i Arbetslivet”. Projektet drog igång i september 2020. Projektet drivs med stöd av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Inom ramen för projektet tas bland annat en konsekvensanalys av rasismens effekter i arbetslivet fram genom att synliggöra rasismens effekter på arbetsmarknaden.

Eduardo Gran Villanueva-Contreras,
skolchef/rektor Folkhögskolan Hvilan

SFI på folkhögskola

Folkhögskolan har sedan 2011 rätt att bedriva SFI på samma sätt som kommunal vuxenutbildning. Folkhögskolan ansöker om betygs rätt för SFI till Skolinspektionen. Deltagare har rätt att söka SFI vid folkhögskola och kommunen har skyldighet att informera deltagarna om möjligheten att studera SFI på folkhögskola. Kommunerna ersätter folkhögskolorna för SFI och ersättningen ska motsvara den kommunala kostnaden för SFI.

Under 2020 bedrev 10 folkhögskolor i Skåne SFI. Skånes folkhögskolors SFI verksamhet är mycket omfattande och

bedrivs i 16 av Skånes kommuner. Deltagarna kommer från 19 kommuner, geografiskt sprida över hela Skåne. SFI bedrivs under hela året med succesiva intag. För att få en rättvisande bild av deltagarantalet anges i diagrammet nedan ett genomsnitt för vår respektive höst. Vissa som deltog under våren kan också gå SFI under hösten. Hylle park folkhögskola, Folkhögskolan Hvilan och Eslövs folkhögskola är de tre skolor som har flest deltagare i SFI, följt av Östra Grevie folkhögskola.

Antal deltagare SFI på folkhögskola 2020

“Jag trivs i skolan för att det är bra miljö och lugn.”

“Något dåligt med att studera hemma är att man kan inte få den hjälp man brukar av sin lärare och inte diskutera tillsammans med varandra som vi alltid gjorde innan.”

“Det bästa med skolan är alla lärare. Alla som jag har haft varit snälla och omtänksamma med mig.”

“Jag trivs mycket i skolan för jag har många vänner och vi hjälper varandra när vi har problem. Vi alla, lärare, elever och kompisar är som en familj i skolan. “

Citat tagna från "brev till skolans rektor" – en skrivuppgift utförd i SFI klasserna B-D under hösten 2020, Skurup/Fridhems folkhögskola, filial i Malmö

“Allt jag lär mig nu är väldigt användbart och pedagogerna på Folkhögskolan Hvilan försöker verkligen hjälpa till. Vi lär oss allt från tidsprepositioner till användbar samhällsinformation som hur man gör för att få banklån. Jag var överlycklig när jag nådde nivå C i svenska.”

**Ana Solomnisvili. Deltagare, SFI,
Folkhögskolan Hvilan, filial Lund.**

Från projekt till ordinarie verksamhet

”

Under 2020 startade vi på Hylle Park folkhögskola tjänsten ”Stöd och matchning”.

Under två års tid ledde vi Leader-projektet ”Från SFI till arbete” genom vår förening Talenterna. Projektet genomfördes i ett nära samarbete med vår SFI-filial i Skillinge, Simrishamns kommun. Idén bakom Talenterna var att via nära samverkan med lokala företag och arbetsgivare slussa våra SFI deltagare till praktik och tillfälliga anställningar för att komma närmare ett fast jobb. Vi tycker projektet varit framgångsrikt. Genom projektet har många studerande fått sin första anställning i Sverige. Men projekt har alltid ett slut. Vårt Leader- projektet avslutades sommaren 2020. Vi ville då hitta en väg framåt med liknande ordinarie mer långsiktig verksamhet.

Det blev verklighet genom att vi startade Hylle Park Talentbyrå och skrev avtal med Arbetsförmedlingen om att bedriva tjänsten Stöd och matchning i Malmö och på Österlen. Tjänsten omfattar bl.a. SYV samtal, stöd med att skriva CV, personligt brev, kontakt med arbetsgivare mm. För oss som idéburen folkhögskola ser vi det som ett led i att stärka och vara en resurs för våra kursdeltagare som vill ha stöd i att komma vidare ut i svenskt arbetsliv.

Vid årets slut var ca 100 personer deltagare i vår Stöd och matchning och flera har kommit vidare i studier eller fått arbete.

Kalle Spetz, rektor Hylle Park folkhögskola

Utbildningskedjan

Folkhögskolornas verksamhet riktar sig till samtliga samhällsgrupper. Figuren nedan illustrerar den utbildningskedja som flertalet folkhögskolor i Skåne erbjuder och som är unik för folkhögskolan som utbildningsform. En individ kan inom ramen en och samma folkhögskola, oftast också på samma plats, gå från att vara asylsökande,

nyanländ till att få fullständig behörighet till att studera på högskola. Ambitionen är att ge individen en sammanhängande utbildningsresa utan avbrott.

Illustrationen ovan visar att folkhögskolan kan vara en del av hela integrationsprocessen för en nyanländ, och på så vis får folkhögskolan ett helhetsgrepp om individen och dess behov.

Denna kedja är inget som uteslutande finns vad gäller integrationsprocesser, utan folkhögskolan kan, på grund av det breda kursutbudet, i regel följa individer i deras utveckling under lång tid. Nedan syns en utbildningsked-

ja som är vanligt förekommande för deltagare som börjar en studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF). Vi har här valt att kalla honom David.

David saknar fullständiga gymnasiebetyg och har svårt att få ett arbete.

David får via arbetsförmedlingen delta i den 3 månader långa studiemotiverande folkhögskolekursen.

Efter SMF känner sig David motiverad att fortsätta studera och börjar på allmän kurs med inriktning idrott & hälsa.

Efter två år på folkhögskolans allmänna kurs söker sig David till högre studier vid yrkeshögskola.

Fakta om Skånes folkhögskolor

(källa: SCB/FBR)

Följande tabeller och statistik är hämtade från SCB:s statistikrapport till Folkbildningsrådet för år 2020. Tabellerna är ett urval av de uppgifter som Folkbildningsrådet enligt uppdrag årligen lämnar till regeringen. Ur statistikunderlaget är motsvarande uppgifter nedbrutna för Skåne. I vissa tabeller anges också Skånes folkhögskolors andel av landet

som helhet. För en fullständig jämförelse mellan Skåne och Sverige som helhet hänvisas till motsvarande nationella tabeller i *Folkbildningsrådets Årsredovisning med verksamhetsberättelse 2020, avsnitt Verksamhetsredovisning folkhögskola*.

Tabell 1. Helårsplatser i långa kurser i Skåne och Skånes andel

Kurstyp	2019	2020	Andel av långa kurser i Skåne (%)	Skånes andel av Sverige 2020 (%)
Allmän kurs	2704	2680	55%	17%
Särskilda kurser	2134	2210	45%	13%
Långa kurser	4838	4890		15%
Förändring mot 2017		+ 773		
Förändring mot 2019		+55		

Kommentar: Här redovisas särskilt de långa kurserna då Region Skånes ersättning till folkhögskolan endast utgår för långa kurser. Folkhögskolan har i flera omgångar tilldelats utökade platser för de långa kurserna. Kraftigast var tillskottet för 2018 då folkhögskolan tillfördes 8 000 extra platser för landet som helhet. Region Skåne har beslutat att endast ersätta folkhögskolorna utifrån 2017 års utfall. Det innebär att ingen ersättning utgår för de närmare 800 helårsplatser som

tillkommit sedan 2017. Helårsplatser beräknas utifrån antalet deltagarveckor delat med 35 veckors helårsstudier vilket motsvarar längden på de långa kurserna. Räknat i antalet helårsplatser är allmän kurs störst av de långa kurserna i Skåne. För riket som helhet är det omvänt där särskild kurs är störst. Skåne har också hög andel allmän kurs, 55 %, i jämförelse med landet som helhet, 48 %.

Tabell 2. Unika deltagare per kurstyp i Skåne och Skånes andel

Kurstyp	2019	2020	Andel av långa kurser i Skåne (%)	Skånes andel av Sverige 2020 (%)
Allmän kurs	3656	3474	45%	16%
Särskild kurs	4309	4281	55%	12%
Korta kurser	2605	695		3%
Svenska från dag ett	240	205		13%
Studiemotiverande folkhögskolekurs	1069	1308		31%
Etableringskurs	483	267		15%
Bristyrkeskurs på folkhögskola	122	0		0%
Yrkeshögskolekurs (YH)	25	54		26%
Totalt	12509	10284		12%

Kommentar: Unika deltagare är som framgår av tabellen betydligt fler än helårsplatser vilket innebär att flera deltagare, framför allt på särskild kurs, studerar kortare tid än 35 veckor. Att unika deltagare redovisade per kurstyp innebär också att vissa deltagare kan ha studerat på flera kurser under 2020. Exempelvis kan en studerande under våren deltagit i studiemotiverande kurser för att sedan under hösten gått vidare till allmän kurs. Tabellen visar också att Skåne fortsatt har en mycket stor andel uppdragsutbildning från Arbetsförmedlingen, Skåne utgör över 30 % av de totala

antalet deltagare i den Studiemotiverande kursen i riket. Flera internatskolor i Skåne bedriver av tradition en omfattande sommarkursverksamhet i form av kortkurser. Till följd av pandemin har dessa kortkurser tvingats ställas in under 2020 vilket förklarar den kraftiga minskningen av kortkurser jämfört med 2019. Antalet unika deltagare var över 10 000 personer vid Skånes folkhögskolor under 2020. Till det kommer ca 4000 som studerade SFI vid en folkhögskola i Skåne. Det innebär att under 2020 studerade sammanlagt över 14 000 personer vid Skånes folkhögskolor.

Tabell 3. Folkhögskolornas samlade verksamhet i Skåne 2020

Kurstyp	Andel %		Deltagarveckor
	Kvinnor	Män	
Allmän kurs	55%	45%	93802
Särskilda kurser	63%	37%	77354
Korta kurser	67%	33%	888
Kulturprogram	-	-	48
Svenska från dag ett	49%	51%	3083
Studiemotiverande folkhögskolekurs	51%	49%	22598
Etableringskurs	57%	36%	8116
Bristyrkeskurs på fhs (af)	0%	0%	0
Yrkeshögskolekurs (YH)	56%	14%	864
Totalt antal deltagarveckor			206753

Kommentar: Här redovisas det totala antalet deltagarveckor i alla kurser vid Skånes folkhögskolor. De långa kurserna, allmän och särskild kurs, dominerar antalet deltagarveckor. Av tabellen framgår också att kvinnor

är i majoritet i samtliga kurstyper, utom i Svenska från dag ett. Särskilt tydlig är den kvinnliga dominansen på särskild kurs även om andelen män på särskild kurs i Skåne är betydligt högre än i riket som helhet.

Tabell 4. Ut- och inrikes födda per kursstyp i Skåne 2020

Kurstyp	Inrikes födda		Utrikes födda		Okänd bakgrund
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Andel (%)
Allmän kurs	1453	42%	1901	55%	3%
Särskild kurs	3523	82%	682	16%	2%
Studiemotiverande folkhögskolekurs	303	23%	947	72%	4%
Etableringskurs	0	0%	204	100%	0%

Kommentar: Andelen utrikes födda deltagare i folkhögskolans kurser har stadigt ökat de senaste åren i Skåne. På allmän kurs är utrikes födda 2020 i klar majoritet med 55 % av deltagarna. Även på särskild kurs har andelen utrikes födda ökat men är fortfarande i klar minoritet med endast 16 %. Även här avviker

Skåne från riks trenden med en betydligt högre andel utrikesfödda på allmän kurs än i riket som helhet. På de studiemotiverande kurserna uppgår de utrikes födda till hela 72 %. Detta visar sammanlagt att folkhögskolan är en viktig resurs särskilt för gruppen utlandsföddas möjligheter att nå vidare studier.

Tabell 5. Deltagare med funktionsnedsättning per kursstyp och andel i Skåne 2020

Kurstyp	Total	Funktionsnedsatta	Andel av kursstyp (%)
Allmän kurs	3474	1116	32%
Särskild kurs	4281	653	15%

Kommentar: Folkhögskolan är en viktig och ibland enda utbildningsvägen för vuxna med funktionsnedsättning. Andelen funktionsnedsatta varierar stort mellan skolorna i Skåne men har trendmässigt ökat på alla skolor i Skåne de senaste åren. Detta är en utmaning för folkhögskolan när de ekonomiska förutsättningarna under samma tid minskat. Deltagare med

funktionsnedsättning uppgick till i genomsnitt 32 % på allmän kurs vid folkhögskolorna i Skåne vilket är några procent lägre än för landet som helhet. Antalet funktionsnedsatta utgår från deltagarnas egen uppfattning, med eller utan medicinskt fastställda diagnoser.

Tabell 6. Utbildningsbakgrund per kursstyp i Skåne 2020

Kurstyp	Högst grundskola/ motsvarande	Gymnasial utbildning, ej 3 år	Gymnasial utbildning 3 år	Eftergymnasial utbildning	Uppgift saknas	Total
Allmän kurs	86%	5%	7%	1%	1%	100%
Särskild kurs	12%	5%	54%	26%	3%	100%

Kommentar: Utbildningsbakgrunden bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs skiljer sig markant i förhållande till kommunal vuxenutbildning. Hela 86 % av deltagarna på allmän kurs vid Skånes folkhögskolor hade högst grundskola när de började utbildningen. Till det kommer de med kort gymnasieutbildning eller de som har en fullföljd gymnasieutbildning men utan att ha uppnått grundläggande behörighet till högre utbildning. I Komvux dominerar gruppen som har

tidigare gymnasieutbildning men behöver komplettera enskilda ämnen. På särskild kurs dominerar de som har minst 3 års gymnasieutbildning. Skåne skiljer ut sig i förhållande till övriga landet för särskild kurs där deltagarna har högre utbildningsbakgrund än i genomsnittet för landet. En förklaring till detta kan vara att Skånes folkhögskolor har en hög andel estetiska utbildningar inom särskild kurs som förbereder för högre utbildning.

Tabell 7. Åldersfördelning per kurs typ i Skåne 2020 (%)

Kurstyp	Ålder						Total
	<= 17	18-19	20-24	25-44	45-64	65+	
Allmän kurs	0%	6%	43%	44%	7%	0%	100%
Särskilda kurser	0%	4%	28%	44%	16%	8%	100%
Studiemotiverande folkhögskolekurs	0%	2%	23%	47%	27%	0%	100%
Etableringskurs	0%	0%	13%	59%	28%	0%	100%

Kommentar: Av tabellen framgår att den största åldersgruppen på allmänskurs är mellan 25–44 år men 20–24 åringarna är praktiskt taget en lika stor grupp. Andelen under 20 år och över 44 år relativt få. Anmärkningsvärt är att närmare 25 % av deltagarna på särskild kurs i Skåne är äldre än 44 år. Vad gäller

åldersfördelningen följer Skåne i stort riksgenomsnittet men Skåne har något fler deltagare i åldrarna 25 – 44 år än riket som helhet i både allmän och särskild kurs. I studiemotiverande kurs och etableringskurs har Skåne fler över 44 år än genomsnittet för landet.

Tabell 8. Medelålder per kurs typ i Skåne och Sverige som helhet

Kurstyp	Medelålder i Skåne	Medelålder i Sverige
Allmän kurs	28	28
Särskilda kurser	35	39
Studiemotiverande folkhögskolekurs	36	33
Etableringskurs	37	38

Kommentar: Tabellen visar medelåldern på deltagarna i Skåne jämfört med landet som helhet. Medelåldern för deltagare på allmän kurs är förhållandevis hög i landet som helhet och i Skåne. Det visar att folkhögskolan är viktig för gruppen som i yngre år inte gått vidare till gymnasieskolan eller hoppat av skolan men som efter ett antal år fått motivationen tillbaka att läsa vidare. Även deltagarna på de studiemotiverande kurserna tenderar de senaste åren bli allt äldre,

särskilt i Skåne. Det är ett tecken på att kursen ändrat karaktär från att i huvudsak ha yngre deltagare som hoppat av gymnasiestudier till att nu nå en bredare målgrupp som saknar gymnasieutbildning. Deltagarna på särskild kurs är betydligt äldre än i allmän kurs. Det är ett resultat av att över 80 % av deltagarna på särskild kurs genomgått gymnasieutbildning eller eftergymnasial utbildning innan de studerar på folkhögskola. Se tabell 6.

